

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Aanpassing beleid kwijtschelding gemeentelijke belastingen – Verhogen vermogensnorm en vaststelling Leidraad Invordering

Gevraagd besluit

Vaststellen:

1. Het verhogen van de vermogensnorm kwijtschelding gemeentelijke belastingen
2. Het overeenkomstig vaststellen van de verordening Kwijtschelding en de Leidraad Invordering.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum

In artikel 3 lid 1 letter h van de Verordening op het referendum van Zaanstad zijn Belastingen en tarieven hiervan uitgezonderd

Kernverhaal

Op 16 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden gepubliceerd in de Staatscourant. Deze regeling vervangt de regeling "Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen" en werkt terug tot 1 januari 2022. Het bevat regels over de wijze waarop provincies, gemeenten en waterschappen het vermogen en de kosten van bestaan van belastingschuldigen kunnen vaststellen. De uitkomsten van deze berekeningen worden vervolgens weer gebruikt om vast te kunnen stellen of een belastingschuldige recht heeft op kwijtschelding van belastingen van de provincie, gemeente of het waterschap.

Nieuw in de regeling is dat de raad de bevoegdheid heeft verkregen om een algemene verhoging van de vermogensnorm door te voeren. Hiermee verkrijgen huishoudens meer mogelijkheden om financiële tegenvallers op te vangen en problematische schulden beter te voorkomen. Deze regeling bevat regels over de wijze waarop provincies, gemeenten en waterschappen het vermogen en de kosten van bestaan kunnen vaststellen voor de beoordeling van het recht op kwijtschelding van belastingen.

De algemene verhoging bedraagt maximaal € 2.000 bovenop de reguliere vermogensnorm. De verhoging van de vermogensnorm hangt af van de levenssituatie van de belastingschuldige (gehuwden € 2.000, alleenstaanden € 1.500, alleenstaande ouders € 1.800).

Het verhogen van de vermogensnorm (artikel 4 uit de regeling) is een beleidskeuze (kanbepaling). Voor toepassing van deze bepaling is besluitvorming van de gemeenteraad nodig.

Aanleiding

Met de publicatie van 16 september 2022 in de Staatscourant, heeft de raad de bevoegdheid verkregen om een algemene verhoging van de vermogensnorm voor alle doelgroepen door te voeren bij berekening van het recht op kwijtschelding gemeentebelastingen.

Beoogd resultaat

Met verhoging van de vermogensnorm bij berekening kwijtschelding gemeentebelastingen, krijgen huishoudens meer financiële ruimte om financiële tegenvallers op te vangen en problematische schulden beter te voorkomen.

Kader

- Gemeentewet, de artikelen 249 t/m 257
- Invorderingswet 1990
- Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990
- Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden

Argumenten en afwegingen

De algemene verhoging bedraagt maximaal € 2.000 bovenop de reguliere vermogensnorm. De verhoging van de vermogensnorm hangt af van de leefsituatie van de belastingschuldige (gehuwden € 2.000, alleenstaanden € 1.500, alleenstaande ouders € 1.800).

Het verhogen van de vermogensnorm (artikel 4 uit de regeling) is een beleidskeuze (kanbepaling). Voor toepassing van deze bepaling is besluitvorming van de gemeenteraad nodig.

Effecten van de regeling

De vermogensgrens is geen vast gegeven of bedrag, maar wordt per individuele aanvraag berekend. Hierbij geldt dat de saldi van bank- en girorekeningen op het moment van indiening niet meer mag bedragen dan het voor de aanvrager geldende normbedrag bijstandsuitkering, vermeerderd met een deel van de kosten van huur en zorgverzekering. In de periode 2019 – 2021 zijn gemiddeld per jaar 310 aanvragen kwijtschelding afgewezen, met als enige reden dat er teveel vermogen in geld aanwezig is. Door het verruimen van de vermogensnorm is de verwachting dat circa 60% (=186 aanvragen) dan alsnog in aanmerking komt voor kwijtschelding.

De lasten van de kwijtschelding worden doorberekend in de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing. Gerekend naar de tarieven 2023, betekent 186 extra kwijtscheldingen aan extra lasten:

Afvalstoffenheffing	€ 64.696
Rioolheffing	€ 54.117

Voor verhoging van de vermogensnorm is dekking nodig van afgerond € 119.000.

Verwerking van deze dekking in de tarieven 2023 kan niet meer plaatsvinden; bij de voorjaarsnota 2023 volgt een mutatie waarbij de lasten eenmalig ten laste worden gebracht van de egalisatievoorziening. Voor de begroting 2024 en verder, kunnen de lasten verwerkt worden in de tarieven. De gemeentelijke kaderstelling (Financiële Verordening) is dat de jaarlijkse tarieven 100% kostendekkend worden vastgesteld. Doorberekening van de verhoogde vermogensnorm in de tarieven betekent, dat het tarief afvalstoffenheffing 2024 met circa € 1 zal toenemen, het tarief rioolheffing met circa € 0,85.

Terugwerkende kracht en afwijkende normbedragen

De Landelijke Vereniging van Lokale Belastingen (LVLB) heeft in haar advies van 28 september 2022 zich uitgesproken over verhoging van de vermogensnorm en daarbij aangegeven dat de optie om de verhoging per 1 januari 2023 door te voeren als de meest wenselijke en uitvoerbare optie wordt beschouwd.

Met terugwerkende kracht invoeren vanaf 01-01-2022 is niet uitvoerbaar. Dit zou inhouden dat dossiers die eerder zijn afgewezen opnieuw moeten worden beoordeeld. Verder geldt dat inwoners die geen kwijtschelding hebben aangevraagd, doordat zij zijn voorgelicht dat zij vanwege hun vermogen geen recht hebben op kwijtschelding, ontbreken bij de herbeoordeling. Daarbij zou communicatie moeten worden opgestart om iedereen op de hoogte te stellen van de mogelijkheid om alsnog kwijtschelding aan te vragen.

Naast de nu voorgestelde maximale vermogensnormen, is het ook mogelijk om afwijkende dus lagere normbedragen te hanteren. Omwille van de uniformiteit met het Hoogheemraadschap en andere gemeenten, wordt dit niet geadviseerd.

Samenwerking Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

De gemeente Zaanstad werkt bij de kwijtschelding samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Ook bij het Hoogheemraadschap is deze regeling (01-01-2023 maximale vermogensnorm) voor besluitvorming voorgelegd. Het betreft een door de commissie Bestuur, Middelen & Waterketen (adviesorgaan voor algemeen bestuur) unaniem voorgelegd voorstel.

Andere gemeenten

Ook gemeente Amsterdam heeft de maximale vermogensnorm vastgesteld (raadsvergadering van 30-11-2022), met als ingangsdatum 01-01-2023. Uit een rondgang langs andere gemeenten blijkt dat er soortgelijke besluitvorming in voorbereiding is maar door het late moment in het jaar de formele vaststelling nog niet heeft plaatsgevonden.

Draagvlak

Niet van toepassing

Aansluiting externe ontwikkelingen

Gemeenten en de Ombudsman hebben ervoor gezorgd dat de discussie over het verruimen van normbedragen en vermogensgrenzen bij beoordeling van de kwijtschelding van belastingen, al een aantal jaren op de politieke agenda staat. Met het verruimen van de vermogensnorm, wordt nu gehoor gegeven aan die oproep. Het past ook in de bredere maatschappelijke context waarin de overheid zoekt naar manieren om huishoudens met een laag inkomen te ondersteunen.

Financiële consequenties

Benodigde dekking circa € 119.000, waarvoor een mutatie volgt bij de voorjaarsnota 2023. Daarnaast betekent het een doorberekening in / verhoging van de tarieven afval- en rioolheffing 2024 met circa € 1 en € 0,85.

Juridische consequenties

Bijgaande Verordening kwijtschelding en de leidraad invordering Gemeente Zaanstad zal overeenkomstig het college/raadsbesluit worden aangepast. Aanpassing van de normbedragen is bevoegdheid van college, verhogen vermogensnorm is bevoegdheid van de raad.

Waarschuwing: Omdat meer huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding neemt het risico op armoedeval toe. De huishoudens kunnen bij een inkomenstoename het recht op kwijtschelding mogelijk weer verliezen.

Communicatie/vervolgtraject

De informatie op de website en in brieven wordt overeenkomstig aangepast.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

Vaststellen:

1. Het verhogen van de vermogensnorm kwijtschelding gemeentelijke belastingen
2. Het overeenkomstig vaststellen van de verordening Kwijtschelding en de Leidraad Invordering.

In de vergadering van donderdag 22 december 2022

De griffier,

De voorzitter,